

**Disputatio inauguralis medica, de gonorrhoea virulenta utroque in sexu,
vulgo Drüpper et la chaudepisse ... / [Georg Friedrich Gmelin].**

Contributors

Gmelin, Georg Friedrich, active 1699-1700.
Zeller, Johann, 1656-1734.
Universität Tübingen.

Publication/Creation

Tubingae : Johann-Conradi Reisii, [1700]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ev5batx7>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1. N. 3.
Disputatoei Inauguralis Medica,

DE

GONORRHOEA VIRULENTA
UTROQUE IN SEXU,

vulgò

^e
Drupper /

Et

LA CHAUDEPISSE,

Quam

EX DECRETO & CONSENSU
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ
IN ALMA EBERHARDINA,

P R Æ S I D E

*Pro Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo,
Experientissimo,*

DN. JOHANNÉ ZELLERO,
Med. D. & Prax. Anatom. ac Chirurg. Prof. P. Ord.
Sereniss. Würtemb. Ducis & Oetingens. Principis
Archiatro Celeberrimo,

Patrono ac Præceptore suo ad cineres piè Colendo,

PRO LICENTIA,

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES, ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE CAPESSENDI,
publicè defendet

die April. Anno M D CC.

IN AVLA NOVA

GEORGIUS FRIDERICUS GMELINUS, Stuttgard.

TUBINGÆ,

JOHANN. CONRADI REISII.

B. C. D.

DIversi diversæ materiæ, diversis-
que ex causis contingunt fluxus
ex partibus genitalibus utriusque
sexus, nunc serosi, aquosi, semi-
nales, purulenti, nunc sanguinei;
alique vel naturales, vel præternaturales; jam vo-
luntarii, jam involuntarii, & nunc aliis aliisque
stipati symptomatibus. Ex his contemplabi-
mur assistente Divinâ gratiâ seminales illos &
purulentos. Animus quidem fuit prolixius &
prout frequentia mali, ejusque necessitas exi-
geret, illos tradere, sufficientibus experi-
mentis & observationibus eisdem illustrare,
assertaq; demonstrare; Cum verò præter spem
& opinionem cursum nostrum abrumpere co-
gamur, brevius quoque, ac concepimus, rem ex-
pedire tenemur, suscepturi alio tempore vo-
lente DEO pleniorē atque exactiorem ejus
tractationem. Hâc vice exponemus modò, or-
dine naturali, eoque plano, ortum & progres-
sum

sum hujus fluxus, ejusq; symptomata, quæ illum ut plurimum comitari solent; Recensebimus hinc varios casus & observationes, quas D. Præses nobis communicavit; Proponemus post signa distinctiva, & examinabimus partem affectam, fluxusque causas, ac denique breviter subjungemus curam, quæ Deus Ter Optimus Maximus feliciter vertat!

CAPUT PRIMUM.

Fluxum hunc seminis ac puris virulentū Præctici ferè omnes exhibent, in describendis autem eorum signis breves admodum sunt. Præ aliis qui mihi sunt, & ex Recent. Ettmullerus, ex Gallorum familiâ Blegny tractatus, cui titulus est: *L'art de guerir les maladies Veneriennes: Gervais Uçay Medici Toulusani nouveau Traité de la maladie venerienne &c.* mihi placeant.

§. I.

Variè autem observatur hic fluxus in sexu masculino: Nonnulli sentiunt laticem talem involuntariè extillantem post violentos motus, equitationes diuturnas, noctes diesque in longioribus cursibus atque itineribus continuatas.

§. II. Alii insignem, diversique coloris citrini, viridescentis experti fuerunt, à potu acidularum generosiorum, & quidem adeò copiosum, quod novimus in binis exemplis, ut ægri non solum maciem totius corporis contraxerint, sed & vix incedere amplius potuerint.

§. III. Idem quoque nimias potationes, atque diætæ excessus enormes, usumque ciborum calidiorum, salitorum atque aromatizantium sequi solet, absque tamen singularibus illis symptomatibus mox recensendis.

§. IV.

§. IV. Post coitum impurum cum fœminâ, vel lue Venereâ infectâ, vel ulcusculis, aut ipsâ gonorrhœâ inquinatâ excitatur hic fluxus, non autem imediatè post illum peractum, nec horis aliquot elapsis; aut altero die ordinariè; licet id quoque aliquoties contingat; sed vel 2. 3. 4. 7. 8. vel nono die demum erumpit, cum titillatione glandis, & perinæ, absque tamen voluptate in priapo; Glans incipit madere liquore vel semine tenuiori, post albâ quâdam colluviæ obduci, maculisq; indusium notare; Urina cum ardore emittitur nunc leviori in hoc subiecto, nunc majori ac intolerabili in alio, qui in & post excretionem sentitur, cessans post mictionem. Crescit autè in dies dolor ille & ardor; Color materiæ effluentis, qui antea aqueus, albicans quasi fuit, mutatur in citrinû & viridem; fluxusq; sensim redditur copiosior; Tentigo, quæ de die moderatior fuit & levior, noctu fortiter augetur in lecto, quamprimum incalescunt, penisq; adeò rigescit erectus, ut non solum dolorem inferat sumum, sed juxta hunc quoq; insignem Veneris stimulum excitet, ut ab ulteriori coitu sese cohibere non patiantur, sed in quævis obvia seorta irruant: qui stimulus autem & tentigo sive erectio de die mitior evadit, per intervalla tamen rediens: Urina lixiviosa est atque turbida, quam exercitati in hac palæstrâ, licet non Medici sint, benè cognoscunt, ac latens malum judicant, ægrisq; exprobrant; Dolor, qui in mictione sentitur, nunc in radice urethræ, nunc per totum canalem, in glande præprimis, ejusque apice est.

§. V. Sæpè autem dicta Symptomata ita intenduntur, ut non solum dolor augeatur, in glande potissimum ac urethrâ, sed & tantus succedat Urinæ ardor, ac si ebulliens aqua in urethram effunderetur; continuus urget mîngendi conatus, imò sæpe supprimitur Urina, Penisque tanta est tensio, noctu præsertim in lecto increscens, tanto cum cruciatu & duritie, tantâque glandis tractione, ut non solum incurvetur penis sed & præ dolore & desiderio in Venerem nimio furiosi quasi evadant; quæ autem de die diminui solent, ita ut operæ suæ vacare queant. Hæc ubi contingunt, ut plurimum ulcera in pene sive glande potius & præputio juncta habent; Quæque symptomata ubi apparent, gonorrhœa tensa, sive barbarè, Cordata; Gallis, *La Chandepisse Cordée* vocatur, quæ omnium pessima est, & ulcera indelebilia ferè semper post se relinquit, luem universalem inducentia.

§. VI. Contrahitur autem hic fluxus cum dictis symptomatibus vel mitioribus, vel gravioribus unico sæpè coitu cum fœminâ vel eodem fluxu,

fluxu, vel ulcusculis solùm laborante, salvis manentibus reliquis, priori in Venere cum eâdem fœminâ succedentibus.

§. VII. Acquiritur tamen etiam mutuis solùm amplexibus absque coitu seu conjunctione maris cum fœminâ gonorrhœa laborante, utpote quam studio sæpe evitant, ne idem malum reportent.

§. VIII. Fœmina dicto hoc fluxu correpta plures cum ipsâ uno eodemque tempore rem habentes, sibi que invicem in eâdem impurâ operâ mox succedentes inficit, sed diversimode, alii eundem fluxum; alii ulcuscula; alii bubones; alii luem veneream universalem, *Gallis les Veroles* imprimendo.

§. IX. Inferre solet quoque fœmina viro fluxum hunc, licet illa neque ulcusculis in vaginâ, neque etiam dictâ hâc gonorrhœâ aut ullo alio malo se laboraverit.

§. X. Utque secundum §. 7. fluxus hic virulentus ab utroque sexu utrique communicatur absque conjunctione partium genitalium intimiore utriusque sexus, sive immissione penis in vaginam uteri; Ita gonorrhœâ infecti absque proximiori contactu aut amplexu, si non eundem fluxum, alia tamen Venereâ symptomata inferunt. Sic notante Blegny in citat. suo tractatu part. 1. pag. m. 67. pater gonorrhœâ, laborans filiolum suum 9. annorum sæpe inter gœna ejus hærentem & soventem infecit. Pariter nobis retulit D. Duvernoy, Chirurgus juratus Stuttgard. se Juvenem quendam 18. annorum, probum, pium atque castum hominem curasse, qui labem talem accepit scamno insidens, quod antea tympanista gonorrhœâ affectus occupavit, atque longiore infessu suo ita calefecit, ut subsequens miser ille Juvenis calorem illum in scamno mox senserit, dum autem non cogitavit, quod Tympanista vel infectus sit tali labe, vel quod ab infessu etiam communicari malum illud queat, & in alium transire, maximo suo damno successit in jus, dum successit in locum, postquam elapsis 7. diebus non solùm in toto perinaeo, verum & circumcirca anum plurimi fici copiosum serum stillantes, atque dolorifici admodum; sed & in amygdalis, sive tonsillis ulcera ipsi suborta fuerunt.

§. XI. Viri inveteratâ gonorrhœâ virulentâ laborantes, mulieribus sæpè luem universalem imprimunt, etiam si ipsi ab hâc immunes sint. Rarius enim fit, quod inveterata in proprio corpore degeneret in luem universalem, facilius autem recens, præsertim si maligna admodum, pluribusque symptomatibus stipata, aut non rite tractatâ fuerit. Quod autem nunc brevius, nunc tardius in hoc vel illo subjecto contingit.

§. XII.

§. XIII. Gonorrhœæ si junguntur plura ulcuscula in glanide, vel bubones, aut tophi sive nodi, vel dolores, aut fœda ulcera in corpore, signum est luis Venereæ universalis.

§. XIV. Gonorrhœæ præprimis recenti sæpè supervenit tumor scroti atque testiculorum enormis ad capitis magnitudinem accedens.

§. XV. In Urinâ Gonorrhœâ inveteratâ laborantium filamenta sunt & conspiciuntur, quæ Galli, *filandres*, vocant, sive vermiculos, quæ in recentibus non deprehenduntur; Urinæ autem, in quibus filamenta ista observantur, in inveteratis scil. gonorrhœis nunc sanorum similinæ sunt, nunc turbidæ & lixiviosæ.

§. XVI. Accedit sæpè inveteratæ gonorrhœæ virili *Suppressio urinae*, cum summis cruciatibus & doloribus: Imò illa mortem quoque inferre solet referente sæpius citato Blegny dans son traité de l'art de guerir les veroles tom. 2. p. 67. & 68.

§. XVII. Gonorrhœâ diuturniori laborantes sæpè insignem *Hæmorrhagiam* penis patiuntur & adeò largam, ut non solum caligæ & indusia sanguine madeant, grumisque repleta sint; sed & illo lectum quasi inundetur. Cujus rei varia exempla mihi retulit D. Præses, dum quidam primâ noctenuptiali cum Sponsa cohabitaturus tantum sanguinis ex virgâ excrevit, ut de vitâ suâ actum esse crediderit: siscitaturus causam, percepit, sponsum antea gonorrhœâ laborasse contumaci: Aliis à vehementioribus moribus, equitationibus idem accidit, quibus scilicet malum hoc commune fuit.

§. XVIII. Nonnulli malo hoc inveterato detenti, de Doloribus in *Osse sacro* queruntur, ac si calculosi essent.

§. XIX. Plurimi, quibus malum hoc chronicum est, tantam materiæ copiam varii coloris excernunt, ut inde non solum indusia eorum rigent, quasi alicâ aut glutine farinaceo obducta essent, *als wann Sie gestârctt wâren* / sed & multoties de die linteamina ad evitandum illud, & occultandum sordidum affectum, ne uxores id animadvertant, si in matrimonio vivunt, (quibus membrum ad excipiendum illum fluxum mutant atque involvunt) mutare cogantur, absque tamen *cachexiâ, manie, aut lassitudine singulari*.

§. XX. Econtrâ alii ex utroque sexu ex chronico illo fluxu lethalia experiuntur symptomata, atque in *bedicam* incidunt incurabilem.

§. XXI. Multi persuasi sunt, strenui præsertim hoc in certamine milites,

lites, foemina affectu hoc inquinatas cohabitantes non aequè inficere, modo semen suum non retineant studio aut iniquè in coitu, sed illud simul excernant, aut ejaculentur.

§. XXII. Triste est, gravisque pœna, promerita licet, *Gonorrhœam* lui Veneræ conjunctam non curari *Salivatione*, si propter illam hæc administranda est; sed remanere debellatis hæc omnibus reliquis symptomatibus. Notavit hoc Clariss. Dn. D. Alexander Pfister, Medicus atque Chirurgus Schafhusanus Experientissimus in Disputatione suâ Inaug. Medic. Chirurg. de hydrofarcocoele doctissimâ; Quod & Dn. Præses expertus fuit, quanquam in aliis spæciali cura curationem inveteratæ quoque feliciter obtinuerit.

§. XXIII. Qui gonorrhœâ laborarunt, curati licet facile iterum recidivas patiuntur, vel eâdem causâ scdâ atque illicitâ admissâ; vel aliis externis solum, motibus scil. vehementioribus & diætæ erroribus.

§. XXIV. Tandem constat, licet hi fluxus dicti in aliis breves sint, facileque curentur, & vel spontè, vel remediis contrariis Causæ naturam aliâs induentibus, cedant: In aliis autem *incurabiles* evadere, & ad finem usque vitæ continuare, non sine levi molestiâ.

§. XXV. Denique ut nonnulla quoque de Mulierum gonorrhœâ tangamus, earumque symptomatibus, patet, varios quoque illas involuntarie excernere liquores, variorum colorum, varièque vel proprium corpus, ex quo emanarunt, afficientes; vel aliorum partes, quæ cum ipsis junguntur; & vel magis, vel minus, vel planè non lædentes. Ita familiarissimum est illis, vel maritatis, vel non maritatis humorem albicantem excernere, qui Illas rodit & partes earum genitales excoriat, pluraq; alia aliis in partibus symptomata producit: Observatur inter alia fluore isto albo suppresso glandulas inguinales intumescere, bubonem facere; restituto autem illo spontè evanescere, & brevi, uti celerrimè quoque fuerunt nati, spatio scil. aliquot horarum.

§. XXVI. Uti Viri gonorrhœâ virulentâ laborantes ardorem urinæ patiuntur in & post mictionem; ita eundem quoque sentiunt mulieres, acrem valdè & dolorissimum; nec eundem solum prope orificium externum; Imò de doloribus intolerabilibus quasi in toto vaginæ canali conqueruntur in coitu.

§. XXVII. *Supra os pubis, aut sub eo titillationem* quoque & dolorem sentiunt mulieres fluore hoc virulento affectæ.

§. XXVIII

§. XVIII. Gonorrhœa virulenta menstrua non sistit, ablata autem eâ facile fluor albus benignus supervenit.

CAPUT SECUNDUM.

Premissis Phænomenis, quæ aliâs circa hunc fluxum virulentum observari solent, progrediemur nunc ad ejus Essentiam, Subjectum atque causas, deducturi ex his ipsis rationes illorum. Ut autem pateat, quid per fluxum hunc sive Gonorrhœam utroque in sexu dicatur, brevibus diversas ejus species enumerare necesse est.

§. I. Gonorrhœa ὁ τῆς γονῆς Genitura, quasi semine & γένεω fluo derivatur. Profluvium itaque seminis, sive Gonorrhœa vocatum fuit illud symptoma, quando semen involuntariè à quacunque demum causa excrevit; postmodum illis quoque concessum fluxibus, qui analogiam quandam ratione Materiæ cum semine videbantur habere, quique ex eodem canali emanarunt. Cum verò haud levem diversitatem inter illos intercedere observatum fuerit, in varias species demum fluxus illi distingui ceperunt; In Gonorrhœam sc. *veram* in pollutione tam nocturnâ, quam diurnâ, cum, vel citra tentiginem, cum & sine voluptate, à variis causis internis, & externis natam, conspicuam; Et *spuriam* sive *Notham*, utrique sexui familiarissimam & frequentissimam, in qua loco seminis veri liquamen solum, nunc serosius, nunc viscidius, nunc clarius, nunc variis coloribus, aliisque qualitatibus fœdatum excretum fuit, vel ex membro virili, vel ex vaginâ uteri. Hanc, *Ettmullero*, *Catarrhalem* dictam, distinxerunt post in *Benignam* & *malignam*, sive *virulentam*. Illam sine Causâ manifestâ & actu præo, aut coitu productam, nunc citra sensum, nunc evidenti cum molestiâ & symptomatibus continuantem; Hanc à impuro congressu dependentem. Quæ in mulieribus *benigna* occurrit, specialiter *fluor albus*, sive *uteri Coryza* audit; in Viris autem *Gonorrhœæ* nomen retinuit, sicque in libris distinctio facilis fuit, in praxi verò & applicatione res difficiliter processit, ubi benigna à maligna ob diversam medendi methodum distingui debuit, ægri è contra veram causam ob pudorem indicare veriti fuerunt. In Viris quidem res longè facilius videtur, simplicem sive benignam gonorrhœam à virulentâ distinguere, difficilis tamen æquè evadit dignotio, non quod ob pudorem

reticeant peccatum, sed confiteantur, se tam Veneri, quam Cereri, aut Baccho litasse, nescire autem, cui debeant malum hoc, præprimis cum sæpè admodum leve sit, ut præter filamenta in Urinâ, nihil habeant, aut percelli fuerint à principio per totum mali cursum, si ipsis fides habenda est, aut si omnium reminisci possunt. Præterea quod in Gonorrhœâ tam simplici, quam virulentâ, ulcera adesse & abesse possint. Imò in utraque benignâ & malignâ, in vasis tam urinariis, quam seminalibus sit & appareat inflammatio; Et in utràque excernatur materia similis sibi ratione corruptionis, quoad colorem nunc citrinum, nunc viridem, & alias qualitates, ut itaque nihil superesse videatur in viris, quod duos hos fluxus simplicem à virulentâ à se invicem distinguat. Verum enim verò, ut res abstrusa admodum sit, & obscura, prostant tamen nonnulla, quæ virulentiam produnt, uti in dictis levioribus & inveteratis filamenta illa sunt, quæ in simplici non conspiciuntur; virusque & ex eo statuendum, quod in illis, qui promiscuè & indiscriminatim vel publicis, vel privatis scortis utuntur, etiamsi ob naturæ robur à potioribus symptomatibus liberi maneant, impunè tamen nunquam recedant, & hinc etiam illud leve & horis solum matutinis in Urinâ, per filamenta; aut levioribus maculis in indusio; vel in apice glandis leviori madore, vel liquore albumini ovorum simili, diversi tamen coloris sæpè apparens profluvium notam præbeat virulentia. In recentioribus gonorrhœis *Blegny* utiles suppeditat notas: Primò, quod præter commercium impurum & excessus in rebus non naturalibus, quæ probè & diligenter inquirenda & investiganda sunt, in Gonorrhœa virulentâ inflammatio, quæ à fermentatione in semine ab acido præ eo factâ dependet, exigua sit, & hinc symptomata dictam inflammationem insequentia, ardor Urinæ, & dolor adeò gravia in initio non sunt. Cùm è contra in Gonorrhœa simplici eò ipso momento, quo fluere incipiat, ardor quæ ferè intolerabilis sit. Secundò quod in Gonorrhœa virulentâ neque ardor quæ, neque dolor percipiuntur, nisi fluxu jam præsentem nec augeantur, eò nisi continuato, tanquam effectus inflammatarum partium spermaticarum semen continentium, aut ulcerum in urethrâ productorum: In Gonorrhœa autem simplici dolor partium & ardor Urinæ fluxum præcedant. Tertiò, quod profundiora longè ulcera producantur à Causâ malignâ, quam à benignâ: Et quod symptomata à virulenta inducta, inflammatio scilicet dolor, & ardor Urinæ non solum pertinaciora sint, & augeantur valdè ad convulsionem usque penis, nisi in tempore succur-

tratur convenientibus remediis: E contrario illi, quæ in simplici Gonorrhœa aliàs occurrere solent, spontè sæpè cessent & evanescant, observato solum contrario diætæ regimine.

§. II. In mulieribus longè difficilior distinguitur Gonorrhœa simplex sive benigna vel fluor albus à Gonorrhœa virulenta, non quod ipsæ ignorent, quid commiserint; aut unde malum proveniat, sed quod ob ruborem vel metum famæ jacturæ sapius fluorem alb. simulent, licet nonnullæ innocenter & præter culpam suam, maritalæ præsertim, in hoc malum incidant. Quæ autem malum studio occultare volunt, optimè id possunt, dum Gonorrhœa benigna eadem symptomata producit, quæ alias virulentæ, familiaria sunt, ardorem scil. urinæ, dolorem in vagina uteri, excoriationem & ulcera. Ad investigandam autem veritatem & dignoscendos hos affectus à se invicem varia Authores suppeditant signa. *Regnerus de Graaf* hoc modo illos in *tractatu suo de organis mulierum generationi dicatis pag. 139.* distingui credit, dicendo: cum de fluore, sive albo menstruum profluvio nobis hic sermo sit, alia difficultas oboritur, num scil. fluor ille, si continuus existat à Gonorrhœa sit distinguendus: ita namq; inter se conveniunt, ut nisi mentem adhibeat Medicus, præ similitudine facilè in errorem abeat, quanquam à diversis partibus procedant per distinctaque loca excernantur; siquidem fluor iisdem, quibus menstrua fluunt, ductibus ejicitur; quod vel ideò judicamus, quia menstruum cruorem ita subindè immutari cernimus, ut qui primo veluti a victima, referente Hippocrate, prodibat, nunc minus floridus, postea pallidus, ac sensim albus appareat, fluorem muliebrem, album dictum, efficiat. Gonorrhœam verò ex glandulo corpore provenire & per lacunas circum, & in meatus urinarii exitu colloatas erumpere, cadaveris cujusdam mulieris hoc vitio infecti dissectionio palàm fecit; nam utero ejusque vagina innoxiiis, corpus glandosum live prostates urethæ circumpositas malè affectas offendimus. At licet aliquis, quomodo illa medicus internoscere valebit, si mulier affecta è castam, honestam, & ab omni virili consortio alienam profiteatur? Itcunque judicare poterit, si ad prolabentem materiam, agrotantis quæsimonas diligenter attendat: materia namque floris alteram in Gonorrhœa manantem longè quantitate superat; querelas si consideret, fluore fecundas lumbari cruciari dolore, alias verò Gonorrhœa laborantes de abortu circa pudendas partes acerbitate lamentari audiet. Sin minus his contentus certior esse velit, Genitalia inspiciat, siquidem meatus urinarii exitum

circumfistentes partes, in quibus lacunarum exitus terminantur, mucosa quadam materiâ obfessas, ac interdum exulceratas reperiet, reliquis vaginæ partibus decenter sese habentibus; cujus contrarium in fluxu albo fieri assolet. Verùm licet dicta hæc sæpius ita sese habeant, fluoremque album à Gonorrhœâ virulentâ distinguant, ubique tamen nec stare, nec distinguere possunt, dum contra Experientiam profertur, quâ subjectum lacunis & prostaticis terminari virulentam, quâ symptomata materiæ quantitate pariter discrepare, cum tamen illi dolores lombares sæpe in inveteratâ Gonorrhœa virulenta sint, eandemq; quantitatem in virulentâ excerni deprehendatur. *Jo. Fernelius in universâ suâ Medicinâ de partium morbis & symptomatibus lib. VI. pag. 26.* hos characteres adducit: Hæc autem (Gonorrhœâ scil. simplici) multò crebrior est virulenta Gonorrhœa, quam impura Venus infligit, eo modo, quo ante in Viris est comprehensum, quod per hunc excidit, continenter assiduoque fertur ut in uterino fluore. Est tamen crassius multò atque modò album, modo flavum aut virescens, odore gravi molestum, acre & exedens, ac proinde rarò deprehenditur citra pudendi ulcus. At nondum his notis certò possit ab uterino fluore internosci, sed hinc maximè, quod non ut ille ab utero, sed à spermaticis vasis prodeat, quodque prorumpentibus mensibus non desinat, sed cum his & mox ab iis similiter persistat, uterinus verò fluor cesset in mensium eruptione, & aliquando post tempore: Quin etiam luis Venereæ signa se produnt, neque uterini floris, seu primarii, seu ejus, qui viscerum vitio fit, indicia ulla cernuntur. Hæc sunt verba *Fernelii*, quem imitatum fuisse videtur *Georg. Baglivus in praxi suâ Medicâ ad pristinam observandi rationem revocantâ libro 2. cap. 8. pag. 218.* dum ita scribit: Fluor albus uterinus & Gonorrhœa Gallica adeò similibus concomitantur symptomatibus, ut quisquis Medicorum ferè semper decipiatur in illorum diagnosi, præsertim cum mulierculæ verecundiâ persulse Gonorrhœam per impurum scortum contractam fluoribus uterinis mentiantur. Ne succedant impostherum hæc incommoda, dabo signum infallibile tales morbos ab invicem distinguendi. Pete à muliere, an superveniente menstruo sanguinis fluxu perseveret quoque eodem tempore fluor ille albæ materiæ; si dicat quod sic, significato eidem, quod morbus, à quo divexatur, sit Gonorrhœa Gallica, si verò durante menstruatione fluor albus evanescat, & eadem finitâ denuò regrediatur, pro certò habeas mulierem fluore albo uterino laborare. Optimè hæc dicta sunt & vera apparent tanquam à multiplici experientia petita,

ita, quibus etiam facile subscriberemus, nisi unicum nos adhuc moraretur, quod Dominus Præses nobis retulit, qui ex fœmina Gonorrhœa & ulcusculis vaginæ, ac lue Venerea laborante didicit, hocque responsum, postquam ad explorandam veritatem asserti hujus ex illâ quæsit, num tempore menstrui fluxus Gonorrhœa cessarit [licuit enim scapham scapham appellare] accepit, quod ante & post menses fluor ille albus, flavus, viridis semper; per biduum autem rubicundus fuerit. Ex quâ observatione signum illud infallibile creditum dubium aliquomodo redditur, cui aliâs rationes variæ opponi possunt, ex aliarum partium ulcerum naturâ & fluxu petita, quæ minus sani ei fundere solent, evacuatâ in aliis partibus puris quantitate quâdam notabili, quod & in aliis fluxionibus solenne est, & ex quo fundamento fluor albus benignus mensibus fluentibus cessare, aut rubore tinctus menstruo non observari dicitur, dum immediatè rubicundum illum excipit, aut antecedit. Nolumus autem Laudatissimorum Virorum experientia omnem fidem subtrahere, cum signum hoc aliâs præ omnibus firmiter nobis videatur, sed occasionem solum præbemus ulterius in praxi hâc de re, ejusque certitudine inquirendi. Nec tamen consultum ducimus, soli huic semper fidem habere, sed tutius plura alia explorari; quis scilicet fuerit ortus hujus floris? nunc in primis statim diebus sensibilis admodum fuerit, & duraverit absque intermissione? Num etiam ardorem urinæ senserit? Præterea de vitâ mariti & fœminæ inquirendum est, & urina inspicienda, quæ cum prioribus firmiter longè concludunt. Tandem si hic ipse fluxus virulentus à Viris & juvenibus sub titulo pollutionis, vel nocturnæ vel diurnæ occultari vellet, simili examine explorandus erit; num ardorem sentiant post mictionem, & dolorem, an insensibiliter contingat, maculasque in indusio faciat, cujusque notæ hæ sint: quibus missis quid Gonorrhœa hæc virulenta sit utroque in sexu dicemus, nimirum, *fluxus involuntarius seminis, aut similis liquaminis purulenti & sordidi cum dolore, ardore Urinæ & penis tentione ex prostatica inflammatione à fermentatione ab Acido Venereo in impuro concubitu induta natus.*

§. III. Fluxum itaque involuntarium vocamus Gonorrhœam, cum citra voluntatem ægrorum, ipsis insciis effluat, nec ab eorum arbitrio dependeat factum pro lubitu sistere, ut vel fluat, vel non fluat. Cum verò plures liquores per canales & partes genitales externas effluant, nunc serum

inctum, Urinae nomine, nunc sanguis, nunc pus, omnesque involuntarie, à reliquis fluxibus materiâ singulari, semine scilicet purulento atque sordido distinguitur. Qui humorem prostaticum non pro semine agnoscunt, nec fluxum hunc ita nominare, nisi improprie, permittunt, quam autem controversiam ob tantam & temporis penuriam & chartarum angustiam hic non ventilabimus, dicentes modo, nos humorem illum pro seminis parte habere; hunc testiculorum atque Vesicularum liquori ad semen constituendum accedere debere, & semper quoque misceri in ejaculatione; hinc & naturam rem ita disposuisse, ut misceantur in homine ad transferendum semper prolificum, sine quo fecundatio non fieret; cum autem in Gonorrhœa ex prostatico liquor, qui effluit, proveniat, uti mox patebit, jure fluxum illum seminales vocare licebit in viris. In mulieribus autem alia res est, hæ enim in partibus suis externis & glandulosis semen non generant, nec liquorem in libidine æstuque Venereo, ac coitu exinde extillantem cum vero suo semine miscent, hinc nec fluor virulentus, qui ex partibus genitalibus earum externis inflammatis provenit, Gonorrhœa dici meretur, nisi improprie valde.

§. IV. Non autem semen in fluxu hoc virulento excernitur, uti naturale est, sed corruptum, purulentum & sordidum: miasma enim, sive halitus preus receptus a prostaticis utriusque sexus infert sal acidum, quod solutum congregitur cum alkali seminis prostatici, lucta hinc nascitur atque fermentatio, dum successive in se invicem agunt, concretique particulas reliquas, præprimis sulphureas in motum simul abripiunt, quo motu continuato partes illæ dissolvuntur, secedunt, concretumque destruitur, volatilesque principia activa avolant: Passiva verò s. Aquæ vel etiam suo modo Chylousæ, Salinæ & Acidæ fixæ particulae remanent, & caput mortuum quasi, sive pus, quod pro diversitate particularum sulphurearum & salinarum residuarum adhuc varios colores nunc flavos, nunc virides accipit, nunc albicantes magis, relinquit, cujus salia acidæ fixa, caustica, soluta non solum partem in quâ hærent & generata sunt, verum etiam illas, per quas vel sola, vel cum Urina transeunt rodunt, exulcerant, doloremque talem, ardorisque sensum faciunt aliarum partium vel ab igne vel spiritibus acidis excoaratarum doloribus & ardoribus similem. Tentigo autem ab irritatione nervorum per totum glandis corpus disseminatorum in prostaticis tacta nascitur; denique tacta hæc erosione fibrarum prostaticarum non possunt non liquores inibi contenti cum purulenta materia, quam illi recipiunt & diluunt,

fluunt, effluere apertâ portâ, accedentibus variis motibus tam partium vicinarum & externarum, quàm ipsarum prostaticarum.

§. V. Ulcerum horum, fluxusque virulenti subjectum sunt prostatae in Viris, quod varia probant. Primò titillationis, dolorisque sensus in perinaei loco, ubi prostata sita sunt, harumque tumor. Secundò fluxus auctus presso eodem loco. Tertiò Sectiones cadaverum, in quibus fluxus hic vel ad finem vitae duravit, vel antea adfuit, ubi vel cicatrices, vel ulcera callosa, manifesta deprehenduntur, teste *Wirfungio*, qui tria cadavera gonorrhoeae extinctorum secuit, in quorum prostaticis vestigia ulcerum & cicatrices manifestas animadvertit, ut & *Palmarius*, *Andr. Laurentius*, *Ludovic. Gujon*, *Ambrosius Paræus*, *Bartholinus*, *Lescot* alique quamplurimi testantur. Alii parastatas quoque sive *Vesiculas seminales* accusant, eademque experientia & sectionibus, quibus in prostaticis usi fuerint, id firmant, uti *Rondeletius*, *Palmarius*, *Severinus*, *Rio annus*, *Thierry Hery* docent. Alii *vesicae collum* pro subjecto habent, quod *Palmarius* 2. de lue cap. 9. obtinere conatur, dum ex ulcere cervicis vesicae, à gonorrhoea curata residuo totâ vitâ materiam purulentam stillasse, non secus ac in diuturnâ gonorrhoea à prostaticis & gonorrhoeam eminentiam observavit. Denum *urethram* sedem hujus mali alii volunt, dum ulcera in illa saniem suppeditantia ostendunt. Quibus autem Blegny in tract. saepius citat. tom. 2. pag. m. 66. debite occurrit, ac majorem dolorem, inflammationem, affluxum, convulsionesque & gangraenam frequentiore præterdit, si illa principale subjectum constituenda esset. Alii ad *Epididymides* & *testiculos* deferunt, illosque affici dicunt, uti *Pigray* voluit. His autem non obstantibus principale atque primarium subjectum dicimus esse prostaticas; Has tanquam partem spongiosam, raram, & porosam præ aliis primò affici, hasque ingredi halitus, virusque venereum, quod etiam præter dictas rationes exinde patet, quod inflammatio minor sit hic, ac alias in partibus nervosis esse solet; fluxusque copiosior, ac ex membranosis partibus provenire solet in principio scilicet, si ibi primariò hæreat; symptomataque dictarum partium, vesicae, ac testiculorum, horum dolor, majorque urinae difficultas, illis partibus alias propria, desint. Secundario autem illas nonnunquam affici affectis prius prostaticis, non inficiamur. Certa enim est sphaera quam attingit virus illud, nec ad omnem distantiam partium remotarum, utut via pateat, contagiosa miasmata libera corpuscula, quae quaquaversum disperguntur, & ubivis à carnibus, glandulisque recipiuntur in transitu

fitu, & quæ certis cancellis aut canalibus includi nescia sunt, extenduntur, aut progrediuntur; sed nunc brevius spatium pro utriusque temperamenti ac humorum, quibus inhæret, energiâ ac æstu, nunc longius dimetiuntur & absolvunt. Ad prostates autem facile protruditur venenum vi aeris, humorumque in vagina uteri valdè commotorum & exaltatorum, per hiantes, patulasque vias, extensam à Spiritibus urethram; dilatata prostata-
rum orificia & canales; imò ad parastatas quoque, si venenum pluribus particulis spirituosioribus involutum, vel æstus venereus insignis sit, quomodo longius transfertur, sive in aere fiat, sive in canalibus corporis, quod ex casu, quem à Dn. Præf. novi, patet, ubi Coquus quidam à Venatore bubone venereo affecto scabiem malignam unicâ nocte contraxit in lecto, utut Coquus ob suspicionem, quam de Venatore habuit, sese ab illo, longius sejunxerit, linteaminaque, ne ab illis inficeretur, removerit.

§. VI. In sexu sequiori, licet plurimi glandosum corpus seu prostata haud iniquè pro subjecto primario venditent, in quantum hæ ipsæ præ aliis partium genitalium glandulis, humorem copiosum generant, & ad recipiendum virus venereum hiant; reliquas tamen vaginæ uteri, ejusque colli glandulas excludere non licet, dum æquè ad illas colis virus & freum pertingit, ac ad has lacunas, ut inde necessario infici debeant. Urethram verò & vesicam, eo minus accusari posse putamus, cum neque in orificio illius materiam fluxus deprehendamus, neque vesicæ symptomata compareant.

§. VII. Fluxus hujus Causa immediata & proxima est exulceratio membranarum & fibrarum prostaticarum; vel reliquarum glandularum vaginalium; hæc enim positâ, purulentum tale liquamen generatur & effluit. Hujus autem exulcerationis origo debetur variis aliis remotioribus, præprimis contagio isto venereo, vel halitibus virulentis, venenosis, fermentescibilibus; verbo, Salibus acribus, acidis, vel si magis placet, acribus acetoso volatilibus in impuro concubitu inductis, quæ receptæ à prostatas eorumque semine luctam faciunt tanquam cum alcalinis Salibus seminalibus, quâ mediante humores rarefiunt, seminisque particula sulphurea, Salino volatiles in motum rapiuntur, quo motu non solum partes solidæ dilatantur, sed continuante illo & aucto, volatiliores à fixioribus secedunt & avolant, fixis remanentibus acidis, corrosivis, causticis, quæ postea agunt, partem rodunt & exulcerant, nunc profundius vasa sanguiveha, ossa, nunc levius & superficialius. Præterea particula seu miasmata venerea,

crea, si copiosa ingeruntur, & vel in subjecto spiri uosiori harent, vel comu-
nicantur tali afluanti, non solum longius transferuntur illa, verum etiã ma-
jorem motum concitant, ut inde partes prostatarum dilatentur magis, ma-
jorque compressio vasorum sanguivehorum, stagnatio hinc humorum, in-
flamatio tam prostatarum, quam vicinarum partium, vesica, majorque ca-
lor nasci debeat; sed & irritatio fibrarum nervosarum excitari ab istã acri-
monia acidã, quã factã reliqui hinc dependentes rami violenter trahun-
tur, partesque quibus illi inserti sunt, abbreviantur & incurvantur.

§. IIX. Fermentum autem hoc Venerẽ seu contagium virulentũ acidum
esse & in particulis Salino acidis acribus volatilibus consistere varia pro-
bant. Primò coagulationes lymphæ & feri in partibus omnibus totius
corporis. Secundò ulcera callosa, Gallis aliàs ob hanc ipsam callositatem
Chancres, vocata; tophi, & caries ossium. Tertiò, languor totius cor-
poris, livor, cachexia, frigus. Quartò denique Cura, quæ vel §io vivo,
alkali summo, vel Salibus volat. illi junctis obtinetur. Volatilitas autem
ex summã activitate, quã ad partes remotissimas penetrat, subitaneaque
infectione judicanda est.

§. IX. Ex Remotioribus causis variæ sunt, quæ ad malum vel promoven-
dum vel accelerandum, & retardandum variè concurrunt & conferunt;
& tam ex naturalibus, quam non naturalibus & præter n., quæ ad explican-
da varia symptomata multum lucis accendunt, ut sunt Temperamenta,
ætas, aer, varii errores in cibis, potu, & motu commissi; affectus scorbutici
& hypochondriaci, quæ verò ob temporis chartarumq; angustiam nec exa-
minare aut modum eorum agendi tradere licet, uti ex eadem ratione à plu-
ribus al. is ad dilucidationem variorum phænomenorũ in primo capite re-
censitorum, necessariis principiis abstinere cogimur, quæ vero Deo volente
aliã & proximã occasione, p̄tout in lumine promissus, tradituri erimus,
ac plenius illustraturi. Interim ut paucis satisfaciamus promissis in præfa-
tione, brevibus nonnullorum phænomenorum rationem tangemus:
Fluxum materiæ, dolorem, calorem, inflammationem, successivum
symptomatum incrementum, conatum mingendi, Urinam lixiviosam, ejus
ardorem, suppressionem, tentiginem, erectionem penis, incurvationem
ejus, variam colorum materiæ effluentis mutationem & conditionem, hæ-
morrhagias, mali pertinaciam, curæ difficultatem, recidivas modus genera-
tionis ulceris illius, & progressus, producta hinc inflammatio, Materiæ
virulentæ conditio & qualitas, qua non solum partes carnosæ, fibrosæ,
eroduntur, & nervosæ irritantur, sed & humores coagulantur; ut & sub-
jecti ipsius latentis & invii, partiumque vicinarum status explicant.

§. X. Exacerbationes nocturnæ vel ab ipsius veneni, si in humeribus ponuntur; vel vermiculorum naturâ, aut stragulis, caloreque hinc aucto dependent.

§. XI. Infectio alterius ab inficiente salva & sana manente; subitanea item vel in proximiori conjunctione, vel amplexibus, aut in distans & infectionis varietas; ejusq; exaltatio ad summum mali gradum a veneno recenter immisso, diversaque ejus activitate, partiumque diversarum dispositione diversâ dependet.

§. XII. Eventus mali hujus varius est; quo diutius delitescit illud, antequâ fluxus erumpit, eo pejus est, & quo plura post se trahit symptomata, ulcuscula sc., & bubones; quo major etiam est inflammatio & penis tensio, eo majori curâ opus est. Si Gonorrhœæ dolores artuum capitis, & amygdalorû, aut ex anthemata, bubones, vel ulcera junguntur, signum est luis universalis.

§. XIII. Gonorrhœa vel neglecta, aut malè tractata carnositates in urethra producit, aut repressa citius justo infert luem universalem. Invetrata sæpè evadunt incurabiles,

CAPUT TERTIUM.

§. I. Perspectâ morbi naturâ restat, ut nunc curationem ejus aggrediamur, quæ autem difficilis sæpè est, ita ut facilius luem ipsam universalem curemus, ac fluxum hunc; sæpè autem facilis quoque est. Ut autem feciliter obtineatur, secundùm diversas indicationes, Curatoriam, Præservatoriam, Mitigatoriam, & Vitalem, diversis temporibus diversimodè instituenda est, atque indicationes hæ distinguendæ sunt, quod nisi ritè observatur, ægri non solum in majus malum præcipitabuntur, sed malum sæpè incurabile evadit. Transgrediuntur autem methodum hanc non solum Medici & Chirurghi, Empirici præsertim, qui jactant se brevi temporis spatio omnes Gonorrhœæ gradus felicissimè curaturos, quiq; ad Curatoriam solum respiciunt, fluxus scil. repentinam cessationem, ulcerisque consolidationem; sed & ægri ipsi, impatientes præprimis, dum celerrimam fluxus remotionem & curationem urgent, nec debitum apparatus admittunt, sed si ob varias causas fluxus ille sisti nequit, injuriose sæpè incitiam & ignorantiam Medicis & Chirurgis exprobrant, quasi levissimum fluxum ac symptoma curare nesciant. Quibus autem contra scientiam & conscientiam non moveamur, sed ritè procedamus secundùm leges curationis, morbi que naturam. Ad præservatoriam itaque & mitigatoriam indicationem primò omnium respiciendum est, & non ad curatoriam, utpote quæ fluxus remotionem, ulcerisque consolidationem solum intendit, quam specificis credi-

is vel injectionibus vel decoctis adstringentibus nonnulli aggrediuntur, pessimè autem, uti experientia testatur, Dominusq; Præses mihi retulit de ægro, cui ulcera in ore oborta fuerunt, luesq; inducta ob repressum sexto die fluxum hunc; Respectus itaque primò omnium habendus est ad inflammationem, à quâ potissima symptomata vel metuenda sunt, vel nascuntur, contra quam ex triplici fonte agendum & pugnandum est. Ex fonte Chir. ad sopiendum orgasmum, impediendamque inflammationem majorem confert venæ sectio, aliquoties etiam repetita, quæ autem in leviori malo necessaria non est; E fonte Pharmaceutico præseribantur potus & emulsionēs refrigerantes ex amygdal. dulc. sem. 4. frigid. maj. & min. papav. alb. cum aqua fontanâ, vel papav. rhœad. parandæ, & in largiori dosi conficiendæ, ut manè, vesperi & noctu sumi queant; addantur his vel sal prunell. vel pulveres absorbentes & præcipitantes. Observetur debita Diæta, exulet vinum, omnesque liquores generosiores; loco potus ordinarii, vel decoctum Iquiritiæ, vel Julepi eligantur; Jusculis utatur alteratis lactucâ, cichorio; Æger vitet omnes cibos calidiores & aromatizatos, Motus vehementiores, animi & corporis, venerem præprimis. Si autem ex neglectâ curâ & continuato usu Veneris impuræ; ob motus nimios & computationes inflammatio prostatica eousq; crevisset, ut penis cum glande incurvaretur; imò præter summum ardorem & dolorem Urina quoque supprimeretur, instituantur injectiones, vel ex solo lacte; vel ex cremore hordei diluto admodum; vel ex decocto hordei mixto cum lacte; aut decoctum ex herbâ malvæ, bismalvæ, semine lini, cydon. Penis sæpe foveatur lacte calido. Perinæum inungatur vel ung. rosar. vel alb. camph. popul. cum camphorâ; vel linteamina oxycrato madida sæpius imponantur, sæpiusque clysteres injiciantur. His autem si malum cedere nolit, ad Catheterem tandem perveniendum est, in cujus applicatione autem cautè procedendum erit, ne collum vesicæ inflammatum & angustum exulceretur, sicque malum immedicabile reddatur. Ubi Urina supprimitur ex prostatica pure infarctis, modo dicta quoque conveniunt. Dominus Parens in tali ægro exsugere curavit pus, destitutus aliis remediis, sicque ægrum à pertinacissimâ suppressione liberavit. Hæmorrhagia penis sistitur V. Sne. & injectionibus ex flor. rosar. r. balaustr. hyper. rad. torment. bistort. &c; Cumque in istâ inflammatione, auctâ ab irritatione partium nervosarum sanguis turbatus sit, pulveres ex oc. 69. Antim. diaph. Crystall. Ebor. coralliis, off. sepia præscribi possunt. Præterea tentandum est, ut virus receptum ejiciatur, quod fit primò per purgantia

gantia (quæ primis diebus locum non habent) & vel Mercurium dulc. Cassiam. Tamarind. Cont. Hamech. Khabarb. Post per diuretica, ubi Therebinthina in formâ pilularum vel aliâ exhiberi potest, aut oleum succini in jusculo; vel pulveres ex succin. oc. 69. &c. Denique ulcus abstergendum est, mundificandum, atque consolidandum, quod variis obtinetur: Præ aliis conferunt Balsam. Sulphuris succin. vel anisat. therebinth. Bals. Peruv. de Copaiv. vel Anglicus ex bals. Sulphuris, opobals. & bals. Peruv. paratus. Tandem partes dilatatae & relaxatae restringendae sunt tam internis, quam externis; Internè conveniunt, Croc. Iris adstr. bol. arm. mum. Sperniol. Croll. Gumm. Arab. tragacanth. &c. Externè injectiones variae, quarum autem magna cautela adhibenda est, ne veneno nondum expulso administrentur. Fiunt autem vel ex Aqua calc. viv. vel ex decoctis adstring. cum mell. rosac. & Mercurio dulc. vel ex pom. gallar. in vino alb. coct. Aut in recentioribus ex Aqua rosarum & sacch. Ubi metus est miasma venereum ingressum esse massam sanguineam, ut inde lues universalis fiat, generosioribus utendum est, non quidem salivatione, aut aliis longioribus curationibus mercurialibus, quas Crumeniugæ facile suadent, exhibeantur autem specifica illa selectiora, quorum usus brevior esse potest, ex quibus præcellit Præcipitatum viride Hartmanni. Præcipitatum solare, egregiarum virtutum, Illustriss. Domini Comitis de Castell. S. C. M. Generalis Campi-Mareschalli, Domini rariori scientia Chymica variisque artibus rarioribus Inclyti. Item Dn. Doctoris Bilgeri, Archiatr. Cæsar. & Poliatri Eßlingens. Celeberrimi Mercurius cum ☉ regul. antim. & Lunâ animatus, quo præstans pariter medicamentum est; Quibus accedit Dn. Parentis specificum antiyenereum ex meris Alkalinis & Mercurialibus conflatum, summum antacidum, tutum ac nobile remedium, non solum ob hoc extollendum, quod ibi egregiam operam præstet, ubi ægri neque salivationem, neque aliam curam per Mercurium dulc. suscipiendam ob cardialgiam, phlogoses, dolores capitis, lassitudinem, animi defectiones à ꝑæialibus ortas ferunt, locum habeat, sed & summa symptomata nodos, tophos exostoses tuto ac securè tollat, æquè ac ꝑæialia alia, vel salivatio, nec ab eo tq. alcalino aliquid metuendum sit, sed causæ ꝑææ, quæ alias summè acida dicitur, optimè opponatur. Penes hæc ordinantur decocta ex rad. Sarsaparill. Chin. Lign. sancto, sassaf. & Antim. crud. parata, quibus malum vel evitatur vel curatur, fluxusque ille virulentus sistitur.

DEO SIT HONOR ET GLORIA.